

УДК 378:[37.091.12.011]

РИБАЛКО Петро

доцент кафедри теорії і методики фізичної культури Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка

вул. Роменська, 87, м. Суми, 40002, Україна

E-mail: petrorybalko13@gmail.com

КЕРІВНІ ПІДХОДИ І ПРИНЦИПИ У ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ОЗДОРОВЧО-СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. У статті розглянуто керівні підходи і принципи у підготовці вчителів фізичної культури до оздоровчо-спортивної діяльності. Обґрунтовано доцільність використання компетентнісного підходу, який дає змогу оптимізувати підготовку фахівців шляхом створення найбільш раціональних технологій навчання, спрямованих на скорочення часу і зусиль викладачів і студентів для одержання необхідної компетентності та підвищення, таким чином, ефективності професійної освіти. Досліджено принцип холістичної освіти, який заснован на визнанні того, що індивід самоідентифікується, пізнає ціль та сенс життя через ланцюг зв'язків із суспільством і оточуючим світом на основі таких цінностей як співчуття та мир. Узагальнено погляди дослідників на сутність здоров'язбереження, наш визначено власний досвід, який дозволяє визначити здоров'язбереження в педагогічному аспекті як процес навчання й виховання, створює безпечні й комфортні умови перебування дітей у школі, забезпечує індивідуальну освітню траєкторію дитини, запобігання стресів, перевантаження, втоми вихованців і тим самим сприяє збереженню зміцненню здоров'я школярів. Зазначено мету педагогічної валеології у усвідомленні кожним учнем індивідуальних потреб і особливостей розвитку, лише на основі яких можливе створення індивідуального здорового способу життя. Досліджено професійно-діяльнісний підхід та зазначено його орієнтацію на розвиток творчого потенціалу особистості та дає змогу враховувати індивідуальні особливості кожного студента через включення їх у діяльність, яка сприяє самореалізації й особистісному зростанню.

Ключові слова: підходи, принципи, майбутній вчитель фізичної культури, професійна діяльність, оздоровчо-спортивна діяльність.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Глобалізаційні та інтеграційні процеси в українському суспільстві, динамічний розвиток технологій у різних галузях народного господарства, визнання світовою

спільнотою проблеми збереження фізичного і психологічного здоров'я як головного показника соціально-економічної зрілості членів суспільства, культури й успішності держави, зумовлюють особливі вимоги до професійної діяльності фахівців будь-якої сфери, у тому числі аграрної, яка для української держави є пріоритетною. Це актуалізує проблему якісної підготовки конкурентоздатного вчителя фізичної культури. Статистичні дані засвідчують низьку культуру населення у галузі здоров'язбереження й актуалізують проблему формування у молоді таких особистісних якостей, як здатність адаптуватися до різних умов праці, здатність до самозбереження й фізичного та психічного відновлення тощо.

Провідна роль у здоров'язбереженні, безумовно, належить оздоровчо-спортивній підготовці, яка покликана не лише підтримати фізичний стан на період навчання, а й сформувати підґрунтя подальшого усвідомленого здоров'язбереження.

Аналіз основних досліджень і публікацій. У роботах науковців наголошується на важливості здоров'язбереження (Л. Сущенко, О. Томенко), удосконаленні навчальних планів професійної підготовки фахівців з метою їх орієнтації на формування знань про здоров'я та умінь його зберігати й відновлювати (Ю. Бойчук, Ю.Лянной, О. Міхєєнко, М. Носко та ін.), висвітлюються питання формування різних аспектів культури здоров'я та здорового способу життя студентів (В. Бондаренко, Ю. Козерук, Г. Куртова, П. Приходько, А. Сущенко та ін.). Водночас проведений аналіз теоретичного і практичного досвіду професійно-прикладної фізичної підготовки засвідчив поряд з обов'язковістю курсів фізичної культури відсутність системного бачення підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчо-спортивної діяльності у закладах загальної середньої освіти та керівних методологічних підходів та принципів щодо її реалізації.

Формування цілей статті (постановка завдання). Обґрунтувати керівні методологічні підходи та принципи підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчо-спортивної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Компетентнісний підхід набув поширення порівняно недавно у зв'язку з потребою підвищення якості освіти. Під цим поняттям розуміють спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток різнопланових компетентностей особистості як складових її загальної компетентності. Ця інтегрована характеристика охоплює знання, вміння, навички, якості, ставлення, досвід діяльності й поведінкові моделі тощо, котрі має опанувати людина у процесі навчання та професійної підготовки для подальшої успішної соціалізації та життєдіяльності.

На думку дослідників, компетентнісний підхід дозволяє перейти у професійній освіті від орієнтації на відтворення знань до їх застосування; покласти в основу навчання стратегію підвищення гнучкості на користь розширення можливостей працевлаштування випускників; зробити пріоритетними міждисциплінарно-інтегровані вимоги до результату освітнього процесу; більш тісно пов'язати цілі навчання з конкретними знаннями, вміннями, навичками, котрі необхідні для розв'язання практичних задач професійної діяльності; орієнтувати навчальну активність майбутніх фахівців на широке розмаїття професійних і життєвих ситуацій [7].

Погоджуємося з тим, що компетентнісний підхід дає змогу оптимізувати підготовку фахівців шляхом створення найбільш раціональних технологій навчання, спрямованих на скорочення часу і зусиль викладачів і студентів для одержання необхідної компетентності та підвищення, таким чином, ефективності професійної освіти [5]. Щодо навчання майбутніх вчителів, компетентнісний підхід дає змогу підсилити практичну складову їхньої підготовки, підкреслює роль досвіду, здатності реалізовувати знання й уміння, акцентує увагу на реальних результатах освіти, розглядаючи їх не як суму засвоєних відомостей, а набір компетенцій, спроможність педагога вирішувати життєві й професійні (педагогічні та спортивні, фізкультурно-оздоровчі) проблеми, готовність діяти у складних, непередбачуваних ситуаціях, а також важливість розвитку в майбутнього вчителя професійно важливих особистісних якостей. Це забезпечує підготовленість випускників ЗВО галузі ФКіС до самостійного виконання фізкультурно-освітньої роботи, а також поліпшує зв'язок навчання у ЗВО із завданнями практичної педагогічної діяльності.

Компетентнісний підхід, який має на меті формування у майбутнього фахівця компетентностей в освітньому процесі вищої школи, співвідноситься з глобальною, центральною метою освіти – розвитком особистості студента в єдності інтелектуальних, емоційно-вольових і власне особистісних якостей студента. Гуманістична концепція визначає основні орієнтири і спрямованість удосконалення освітнього процесу, приводить у відповідність стратегічні установки різних рівнів. Реалізація даного принципу дозволяє «стягти в єдиний вузол» розрізнені і різнорідні компоненти системи освіти [8, с. 63-64].

Компетентнісний підхід в його особистісному компоненті можна співвіднести із сформованим у межах гуманістичної психології А. Маслоу і К. Роджерса підходом, що центрується на особистості студента – studentcentredapproach. Поняття, введені представниками гуманістичної психології («особистісне зростання», «самоактуалізація», «розвивальна допомога» тощо), актуальні і для компетентнісного підходу, оскільки

відображають головне в особистості – спрямованість у майбутнє, здатність до реалізації своїх потенцій, можливість досягнення «ідеального Я» [4]. Підтвердження цього знаходимо у В. Болотова і В. Серікова: «Природа компетентності така, що вона, будучи продуктом навчання, що не прямо впливає з нього, а є, скоріше, наслідком саморозвитку індивіда, його не так технологічного, скільки особистісного зростання, наслідком самоорганізації і узагальнення діяльнісного і особистісного досвіду» [5, с. 12]. У цьому контексті А. Хуторської зауважує, що компетенція передбачає засвоєння студентом не окремих знань і вмінь, а оволодіння комплексом освітніх компонентів, що мають особистіснодіяльнісний характер [6].

Виходячи з розуміння компетентності як способу існування знань, умінь, освіченості індивіда, вища професійна освіта «... постає як високо мотивована і в справжньому сенсі особистісно-орієнтована, що забезпечує максимальну затребуваність особистісного потенціалу, визнання особистості оточуючими і усвідомлення нею самою своєї значущості» [8, с. 12-13].

Принцип холистичного підходу. Згідно зазначеного принципу при формуванні культури здоров'я школярів не можна обмежуватись акцентуванням уваги вчителем лише на соматичний (тілесний) бік учнів (привиття гігієнічних навичок, фізичного розвитку, харчування тощо). Від природи людина має психічну й духовну сутність. Тому, дуже важливо приділяти значну увагу формуванню у школярів психічного та, що особливо важливо, духовного здоров'я. При цьому слід обов'язково пам'ятати, що духовна складова людини стоїть вище, а ніж психічна та фізична [1].

Поліфонічність сьогодення вимагає від освітян визнання того, що не можна розглядати світ як щось розділене та окреме. Тому у пошуках можливостей формування цілісної особистості постмодерну все частіше звертаються до альтернативної освіти. Альтернативні освітні моделі стосуються тих типів навчання і виховання, які є принципово відмінними від домінуючих сьогодні.

Прихильники холистичної парадигми в освіті [1, 2, 6 та ін.] підкреслюють, що всі аспекти людського буття взаємопов'язані між собою, отже процес освіти необхідно завжди спрямовувати на формування цілісної особистості, що поєднує когнітивну, емоційну та духовну сферу.

Включення в освітній процес передбачає створення правильних взаємовідносин у навчанні між викладачем та студентом, між студентом та групою, між окремими студентами в групі. Педагогічний процес повинен забезпечувати формування особистісних смислів у кожного його учасника, створення власних понять. Для цього потрібно застосовувати такі методи та технології навчання, що активізують не тільки знання, а й уяву та особистісні якості. Навчальна програма та студент не можуть існувати окремо один від одного, оскільки перетворення інформації відбувається

тільки в тому випадку, коли в процес навчальної творчості включене внутрішнє буття студента [13].

Зазначимо також, що ми повністю поділяємо думки як багатьох педагогів-класиків (В.Бехтерева, П.Каптерева, Я.Коменського, П.Лесгафта, Г.Песталоцці, М.Пирогова, Ж.-Ж.Руссо, Г.Сковороди, В.Сухомлинського, К.Ушинського, С.Френе, Р.Штайнера та ін.), так і сучасних науковців (В.Бобрицької, Є.Вайнера, Т.Волченської, Г.Зайцева, Е.Казіна, О.Іонової, Ю.Науменка, О.Савченко, Г.Серікова, С.Серікова, Т.Савустьяненко та ін.) стосовно того, що розв'язання проблеми забезпечення збереження й формування здоров'я дитини лежить у площині побудовинавчально-виховного процесу відповідно до цілей і принципів гуманістичної освіти.

Узагальнення поглядів дослідників на сутність здоров'язбереження, наш власний досвід дозволяють визначити здоров'язбереження в педагогічному аспекті як процес навчання й виховання, що не наносить прямої або опосередкованої шкоди здоров'ю учнів, створює безпечні й комфортні умови перебування дітей у школі, забезпечує індивідуальну освітню траєкторію дитини, запобігання стресів, перевантаження, втоми вихованців і тим самим сприяє збереженню зміцненню здоров'я школярів.

Забезпечення здоров'язбереження учнів у процесі навчання й виховання вимагає розв'язання комплексу завдань, що торкаються як матеріального, кадрового забезпечення, так і організаційно-змістового наповнення й стосуються змін змісту освіти та форм і методів її здійснення. Найважливішим аспектом реалізації завдань здоров'язбереження є використання відповідних здоров'язберігаючих освітніх технологій.

Слід також зазначити, що педагогічна валеологія – це нова галузь наукових знань, яка зароджується на стику загальної педагогіки і валеології, що несе здоров'я, визначає принципи і шляхи досягнення тілесного, духовного і соціального благополуччя, збільшення резервних можливостей організму й особистості. Педагогічна валеологія має нерозривний зв'язок і наступність з віковою фізіологією, шкільною гігієною і педагогікою; разом з тим, це новий напрям у педагогічних науках [5].

Серед методологічних підходів до дослідження проблеми педагогічної підготовки майбутніх фахівців діяльнісний підхід виокремлюють як практико-орієнтовну тактику. Тому в межах діяльнісного підходу в процесі фахової підготовки майбутніх учителів мають бути засвоєні та практично апробовані система способів і прийомів здійснення професійної діяльності, професійні уміння та навички педагогічної діяльності, педагогічно-професійні методи роботи, які забезпечують успішне становлення майбутнього професіонала.

Діяльнісний підхід передбачає орієнтацію на розвиток творчого потенціалу особистості та дає змогу враховувати індивідуальні особливості кожного студента через включення їх у діяльність, яка сприяє самореалізації й особистісному зростанню [9].

В інноваційній професійній діяльності викладача рефлексія знаходить виявлення в тому, що завжди існує відкрита самим викладачем або запозичена нова ідея, тому такий досвід повинен бути осмисленим і узагальненим у вигляді ідеї чи концепції. У зв'язку з цим, викладачу необхідно оволодіти науковою рефлексією, яка дозволить йому співвіднести ту чи іншу інноваційну систему із завданнями конкретного дослідження [5].

Система формування професійної рефлексії вчителів є підсистемою педагогічної системи як множини взаємопов'язаних структурних і функціональних компонентів, підпорядкованих цілям виховання, освіти та навчання підростаючого покоління та дорослих людей, що залишається відносно стійкою під час змін [6, 11,12].

В основу системи формування професійної рефлексії майбутніх учителів, на наш погляд, повинні бути закладені взаємопов'язані принципи, такі як системність та проблематизація. Ці принципи забезпечують реалізацію особливої моделі самопізнання та самовдосконалення [7].

Необхідно розуміти, що рефлексія, в першу чергу, це можливість зіставлення своєї діяльності, її аналіз і оцінка. Рефлексія уможливорює процес навчання як такої. Суб'єкт, що повторює сотні разів одні й ті ж дії по інструкції нічому не навчається, якщо у нього буде повністю відсутні навички рефлексії.

Таким чином, можна стверджувати, що основна мета рефлексії - це виявлення, усвідомлення і запам'ятовування всіх ключових елементів діяльності. Вона містить в собі всі можливі шляхи вирішення завдань, смисли, способи. Без виділення механізмів навчання, можливих способів пізнання і застосування, який навчається індивідуум не здатний освоїти ті знання, які він добув.

Висновки. Професійна підготовка майбутнього вчителя фізичної культури є складною багатогранною системою, яка спрямована на здобуття та розвиток достатнього для продуктивної професійної діяльності рівня компетентності у процесі навчання у вищому навчальному закладі і практичній діяльності. Система професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури будується на загальноприйнятих принципах та підходах безперервності освіти, її фундаменталізації, інтегративності, гуманізації тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабич В. І. Принципи формування культури здоров'я школярів. Науковий вісник Донбасу. – 2011. – № 1.
2. Бурак О. С. Концепція холістичної освіти у процесі формуванні цілісної особистості постмодерну. Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – 2015. – Вип. 3. – С. 52-56.
3. Дзядевич Ю.В. Творча спрямованість особистості як чинник формування іміджу у майбутніх фахівців мистецьких дисциплін. Збірник наукових праць. Педагогічні науки. Випуск 56. ерсон: Видавництво ХДУ, 2010. С. 282-286.
4. Іонова О.М. Здоров'язбереження особистості як психологопедагогічна проблема / О.М. Іонова, Ю.С. Лукьянова // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – Харків: ХДАДМ, 2009. – №1. – С. 69-72.]
5. Козак Л.В. Принципи інноваційної професійної діяльності викладача вищої школи. Педагогічний процес: теорія і практика: зб. наук. пр., 2011. С. 112-119.
6. Ляхоцька М. В. Валеологічна освіта школярів як умова збереження та зміцнення їхнього здоров'я. Вісник післядипломної освіти. – 2012. – Вип. 7. – С. 111-117.
7. Марусинець М. М. Основні принципи формування професійної рефлексії у процесі фахової підготовки майбутнього вчителя початкових класів. Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2011. – № 9-10. – С. 92-99.
8. Масич В. В. Методологічні засади формування продуктивно-творчої компетентності майбутніх інженерів-педагогів. Педагогіка та психологія. – 2016. – Вип. 54. – С. 24-33.
9. Мирончук, Н. М. (2014) Діяльнісний підхід у професійній підготовці майбутніх педагогів до реалізації функцій учителя-вихователя. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка (76). pp. 85-88.
10. Момот, О. О. Індивідуальний здоров'язбережувальний підхід до особистості майбутнього вчителя вищого навчального закладу. Науковий вісник НУБіП України. Серія: Педагогіка, психологія, філософія, [S.l.], n. 277, p. 180-183, лип. 2018.
11. Романишина О. Методологічн підходи формування професійної ідентичності майбутніх учителів засобами інформаційних технологій. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота. – 2016. – Вип. 2. – С. 210-213.

12. Степанченко Н. І. Система професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання у вищих навчальних закладах. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Міністерство освіти і науки України, Вінниця, 2017. – 629 с.
13. Шульга Н. В. Холістичність – провідна тенденція розвитку освіти. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology. – 2015. – III (37). – Issue : 75. – Budapest. – P. 84-88.

Стаття надійшла до редакції 10.06.2019.

РЫБАЛКО Петр

доцент кафедри теорії і методики фізической культури Сумского государственного педагогического университета имени А.С.Макаренко
ул. Роменська, 87, г. Суми, 40002, Украина
E-mail: petrorybalko13@gmail.com

ОСНОВОПОЛОЖНЫЕ ПОДХОДЫ И ПРИНЦИПЫ В ПОДГОТОВКЕ УЧИТЕЛЕЙ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ К ОЗДОРОВИТЕЛЬНО-СПОРТИВНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Резюме. В статье рассмотрены руководящие подходы и принципы в подготовке учителей физической культуры в оздоровительно-спортивной деятельности. Обоснована целесообразность использования компетентного подхода, который позволяет оптимизировать подготовку специалистов путем создания наиболее рациональных технологий обучения, направленных на сокращение времени и усилий преподавателей и студентов для получения необходимой компетентности и повышения, таким образом, эффективности профессионального образования. Исследован принцип холистического образования, который основан на признании того, что индивид самоидентифицируется, познает цель и смысл жизни через сеть связей с обществом и окружающим миром на основе таких ценностей как сострадание и мир. Обобщены взгляды исследователей на сущность здоровьесбережения, наш определенно собственный опыт, который позволяет определить здоровьесбережения в педагогическом аспекте как процесс обучения и воспитания, создает безопасные и комфортные условия пребывания детей в школе, обеспечивает индивидуальную образовательную траекторию ребенка, предотвращение стрессов, перегрузки, усталости воспитанников и тем самым способствует бережной укреплению здоровья школьников. Обозначена цель педагогической валеологии в осознанные каждым учеником индивидуальных потребностей и особенностей развития, только на основе которых возможно создание индивидуального здорового образа

жизни. Исследован профессионально-деятельностный подход и определена его ориентация на развитие творческого потенциала личности и позволяет учитывать индивидуальные особенности каждого студента через включение их в деятельность, которая способствует самореализации и личностному росту.

Ключевые слова: подходы, принципы, будущий учитель физической культуры, профессиональная деятельность, оздоровительно-спортивная деятельность.

RYBALKO Petro

lecturer at theories and techniques of physical culture, MAKARENKO SUMY STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY

st. Romenskaya, 87, Sumy, 40002, Ukraine

Email: petrorybalko13@gmail.com

BASIC APPROACHES AND PRINCIPLES IN PREPARING PHYSICAL CULTURE TEACHERS FOR HEALTH-SPORTS ACTIVITIES

Summary. The article discusses guiding approaches and principles in the preparation of physical education teachers for health and sports activities. The expediency of using a competency approach, which makes it possible to optimize the training of specialists by creating the most rational teaching technologies aimed at reducing the time and efforts of teachers and students to obtain the necessary competence and, thus, the effectiveness of vocational education, is substantiated. Investigated the principle of holistic education, which is based on the recognition that the individual self-identifies, recognizes the purpose and meaning of life through a chain of connections with society and the world around values such as compassion and peace. Researchers' views on the essence of health saving are generalized, our own experience is defined, which allows to define health saving in pedagogical aspect as a process of education and upbringing, creates safe and comfortable conditions of stay of children in school, provides individual educational trajectory of the child, prevention of stress, overload fatigue of pupils and thus helps to preserve the health of students.

Keywords: approaches, principles, future teacher of physical culture, professional activity, health-sports activity.

Abstract. The article discusses guiding approaches and principles in the preparation of physical education teachers for health and sports activities. The expediency of using a competency approach, which makes it possible to optimize the training of specialists by creating the most rational teaching technologies aimed at reducing the time and efforts of teachers and students to obtain the necessary competence and, thus, the effectiveness of vocational education, is substantiated. Investigated the principle of holistic education,

which is based on the recognition that the individual self-identifies, recognizes the purpose and meaning of life through a chain of connections with society and the world around values such as compassion and peace. Researchers' views on the essence of health saving are generalized, our own experience is defined, which allows to define health saving in pedagogical aspect as a process of education and upbringing, creates safe and comfortable conditions of stay of children in school, provides individual educational trajectory of the child, prevention of stress, overload fatigue of pupils and thus helps to preserve the health of students. The purpose of pedagogical valeology is stated in the awareness of each student's individual needs and features of development, on the basis of which it is possible to create an individual healthy lifestyle. The professional-activity approach is researched and its orientation on the development of the creative potential of the individual is indicated and it allows to take into account the individual characteristics of each student through their inclusion in activities that promote self-realization and personal growth. Thus, the analysis of approaches to the problem of forming the creative personality of the future specialist has led to conclude that the creative person in the modern sense is a personality with inherent aesthetic taste, sophisticated manners, understanding of beauty and harmony, able to realize their individual abilities and abilities. Vocational training for the future physical education teacher is a complex multifaceted system that aims at acquiring and developing a level of competence sufficient for productive professional activity in higher education and practical training. The system of professional training of future teachers of physical culture is based on generally accepted principles and approaches of continuity of education, its fundamentalization, integrativeness, humanization, etc.

REFERENCES

1. Babych V. I. Pryntsypy formuvannia kultury zdorovia shkolariv / V. I. Babych. // Naukovyi visnyk Donbasu. – 2011. – № 1. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2011_1_13
2. Burak O. S. Kontseptsiiia kholistychnoi osvity u protsesi formuvanni tsilisnoi osobystosti postmodernu / O. S. Burak // Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka. – 2015. – Vyp. 3. – S. 52-56. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NPO_2015_3_13
3. Dziadevych Yu.V. Tvorchia spriamovanist osobystosti yak chynnyk formuvannia imidzhu u maibutnikh fakhivtsiv mystetskykh dystsyplin. Zbirnyk naukovykh prats. Pedahohichni nauky. Vypusk 56. – Kherson: Vydavnytstvo KhDU, 2010. – s. 282-286.
4. Ionova O.M. Zdoroviazberezhennia osobystosti yak psykholohopedahohichna problema / O.M. Ionova, Yu.S. Lukianova //

- Pedahohika, psykholohiia ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu. – Kharkiv: KhDADM, 2009. – №1. – S. 69-72.
5. Kozak L.V. Pryntsypy innovatsiinoi profesiinoi diialnosti vykladacha vyshchoi shkoly. Pedahohichni protses: teoriia i praktyka: zb. nauk. pr., 2011. S. 112-119.
 6. Liakhotska M. V. Valeolohichna osvita shkolariv yak umova zberezhennia ta zmitsnennia yikhnoho zdorovia / M. V. Liakhotska // Visnyk pisliadyplomnoi osvity. – 2012. – Vyp. 7. – S. 111-117. - Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vpo_2012_7_18.
 7. Marusynets M. M. Osnovni pryntsypy formuvannia profesiinoi refleksii u protsesi fakhovoi pidhotovky maibutnoho vchytelia pochatkovykh klasiv / M. M. Marusynets // Naukovyi visnyk Pivdenoukrajnskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. K. D. Ushynskoho. – 2011. – № 9-10. – S. 92-99. - Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/punpu_2011_9-10_15.
 8. Masych V. V. Metodolohichni zasady formuvannia produktyvno-tvorchoi kompetentnosti maibutnikh inzheneriv-pedahohiv / V. V. Masych // Pedahohika ta psykholohiia. – 2016. – Vyp. 54. – S. 24-33. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_ped_2016_54_5.
 9. Masych V. V. Metodolohichni zasady formuvannia produktyvno-tvorchoi kompetentnosti maibutnikh inzheneriv-pedahohiv / V. V. Masych // Pedahohika ta psykholohiia. – 2016. – Vyp. 54. – S. 24-33. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_ped_2016_54_5.
 10. Myronchuk, N. M. (2014) Diialnisnyi pidkhid u profesiinii pidhotovtsi maibutnikh pedahohiv do realizatsii funksi uchytelia-vykhovatelja. Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka (76). pp. 85-88.
 11. Momot, O. O.. Indyvidualnyi zdoroviazberezhuvalni pidkhid do osoobystosti maibutnoho vchytelia vyshchoho navchalnoho zakladu. Naukovyi visnyk NUBiP Ukrainy. Serii: Pedahohika, psykholohiia, filosofii, [S.l.], n. 277, p. 180-183, lyp. 2018. URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Pedagogica/article/view/10561/9290>.
Data dostupu: 06 ver. 2019
 12. Romanyshyna O. Metodolohichn pidkhody formuvannia profesiinoi identychnosti maibutnikh uchyteliv zasobamy informatsiinykh tekhnolohii / O. Romanyshyna // Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii : Pedahohika. Sotsialna robota. – 2016. – Vyp. 2. – S. 210-213. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2016_2_57
 13. Stepanchenko N. I. Systema profesiinoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv fizychnoho vykhovannia u vyshchykh navchalnykh zakladakh. Dysertatsiia na zdobuttia naukovoho stupenia doktora pedahohichnykh nauk za spetsialnistiu 13.00.04 – teoriia i metodyka profesiinoi osvity. – Vinnytskyi
-

derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Mykhaila Kotsiubynskoho, Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy, Vinnytsia, 2017. – 629 s.

14. Shulha N. V. Kholistychnist – providna tendentsiia rozvytku osvity / N. V. Shulha // Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology. – 2015. – III (37). – Issue : 75. – Budapest. – P. 84-88.

(переклад зроблено особисто авторами статті)

УДК 37.01:51

ЖМУРЕНКО Ольга

викладач математичних дисциплін, спеціаліст II кваліфікаційної категорії, КЗ «Покровський педагогічний коледж»

вул. Маршала Москаленка, 149, м. Покровськ, 85300, Україна

E-mail: kzppk@ukr.net

МАТЕМАТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК КЛЮЧОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Анотація. У статті розкриваються сучасні підходи до навчання молодших школярів в умовах освітньої реформи. Увага акцентується на формуванні у молодших школярів математичної компетентності. Проаналізовано дослідження науковців з проблеми, розкрито основні інноваційні технології, які використовуються вчителями для формування математичної компетентності молодших школярів. Наведено рекомендації для реалізації змісту і цілей навчання в початковій школі.

Ключові слова: компетентність, математична компетентність, компетентісний підхід, ключові математичні компетентності.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливим науковими чи практичними завданнями. На сучасному етапі розвитку освіти ведуться постійні дискусії щодо змін у програмах середньої школи, мотивації вчителів працювати по новому, а здобувачів вищої освіти навчатися. У зв'язку з цим в Україні йде пошук шляхів забезпечення якості й конкурентоспроможності освіти, впровадження реформи Нової української школи, яка заснована на компетентністному підході та нових методиках навчання. Компетентність – це більше, ніж знання, вона включає знання, формування стійких вмій їх використовувати, а також формування ставлень до певних проблем.

Наразі функціонує класична школа знань, але це не допомагає, на жаль, підвищити якість природничо-математичної освіти. Криза полягає в тому, що лише знаннєвим способом передачі знань неможливо вирішити проблему якості освіти. Сьогодні необхідно покращити методологію вивчення математики, осучаснити сам зміст освіти, тому що саме цей

© Жмуренко О., 2019